

Centraal Station). Alle leden worden uitgenodigd om verse of gedroogde Gasteromyceten (Buikzwammen) mee te brengen, om veel materiaal te kunnen vergelijken. Ook tekeningen zijn welkom.

Ter inleiding zal een overzicht van de groep worden gegeven aan de hand van een kleine expositie.

ENKELE VONDSTEN OP SCHIERMONNIKOOG.

Van 21 juli tot 5 augustus organiseerde de Kon. Ned. Nat. Hist. Ver. een natuurhistorisch kamp op Schiermonnikoog. Tijdens de vele excursies op dit schone eiland werd naarstig naar fungi gespeurd en, dank zij de natte zomer, niet vergeefs. Ongeveer 80 soorten konden worden gedetermineerd. Een overzicht hiervan zal t.z.t. in Natura verschijnen, maar enkele vondsten, die de moeite waard zijn, willen we hier vermelden.

Uiteraard had vooral de typische duinflora, zoals deze wordt beschreven in Andersson's "Larger fungi on sandy grass heaths and sand dunes in Scandinavia", onze aandacht. Vooral die soorten die voorkomen in helmgezelschappen zijn interessant, om het extreme milieu van stuiwend, zeer humusarm zand.

Andersson noemt de volgende soorten, die hierin zijn aan te treffen:	
Peziza ammophila	Inocybe serotina
Laccaria trullisata var. maritima	Psilocybe ammophila
Inocybe lacera var. halophila	Phallus Hadriani.
Inocybe maritima	

De eerste twee soorten hebben we niet gevonden. Peziza (Geopyxis) ammophila is blijkbaar overal zeldzaam. In Fungus vinden we slechts 6 vermeldingen. Laccaria trullisata is waarschijnlijk veel algemener, maar is vrijwel steeds aangezien voor wat slordige exemplaren van Laccaria laccata. Een blik door het microscoop is voldoende om de soorten te onderscheiden. Ik herinner mij voor de oorlog reeds verbaasd te zijn geweest over de fopzwammen, die in vrij groot aantal hoog in de duinen tussen Vlissingen en Zoutelande voorkwamen. Bij een bezoek enkele jaren geleden, bleek na microscopisch onderzoek, dat ik inderdaad L. trullisata voor mij had.

Op Schiermonnikoog waren de 3 Inocybe's algemeen. De meest opvallende is wel Inocybe serotina, (fig. 1) een vrij grote forse soort, met een in het centrum zeer bleke of stroogele hoed. De vruchtlichamen komen reeds gedeeltelijk ontplooid uit het zand te voorschijn. De steel is stevig, tot 1 cm dik, wit bovenaan, enigszins bruin onderaan, dikwijls

overgaande in een stevige knol.

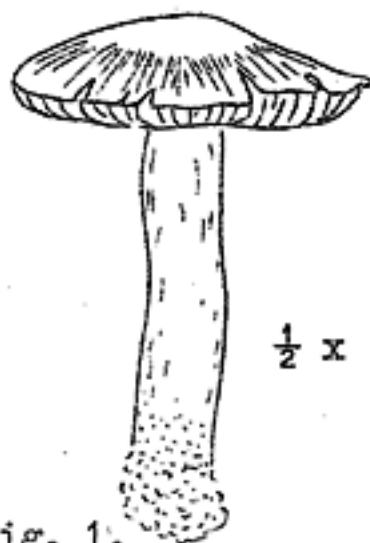

fig. 1.
Inocybe serotina

In de omgeving van Eindhoven vonden we deze soort tweemaal, n.l. éénmaal in de buurt van een kalkhoop bij de visvijvers van Valkenswaard en éénmaal op een pad met specieresten in het park van het Rijkskrankzinnigengesticht bij Woensel. Merkwaardig is, dat Dr. Dennis mij bij een bezoek aan Kew, vertelde, dat hij deze soort alleen uit de duinen kent.

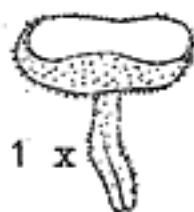

fig. 2.
Cyathipodium
corium

Achter ons kamp, dat gelegen was op het gemeentelijk kampeerterrein vlak bij de vuurtoren bevonden zich enkele tot op het grondwater uitgestoven duinpannen met een zeer schaarse begroeiing van hogere planten maar met een zeer rijke fungiflora. *Inocybe maritima* en *I. lacera*, var. *halophila* domineerden, maar tot onze grote verrassing vinden we ook tientallen exemplaren van een klein zwart gesteeld bekersje, n.l. *Cyathipodium* (Paxina) *corium*, (fig. 2) een in ons land nog maar enkele malen gevonden soort. Het ding was hier hoogstens 2 cm. hoog. Het zijdelings samen gedrukte napje is aan de binnenzijde glad, van buiten bedekt met korte zwarte haren.

Een tweede soort, die ons verraste was *Sepultaria arenosa* (fig. 3), die we snel dachten te kunnen benoemen als *Sepultaria arenicola* omdat Andersson deze soort ook voor de duinen noemt, hoewel hij haar zelf nooit heeft gevonden. Het zoeken van *Sepultaria*'s, vooral in duinzand is niet eenvoudig, gezien de merkwaardige groeiwijze. Het vruchtlichaam is n.l. in het jeugdstadium bolvormig en bevindt zich dan geheel onder het zand. Bij rijpheid splijt het bolletje, dat een diameter van 1-2 cm heeft aan de bovenzijde open en we zien dan in het zand een opening van een paar mm. diameter, begrensd door het gekartelde randje van het vruchtlichaam. De zwammetjes vallen dan in het geheel niet op.

We zien alleen maar een gaatje, dat op de ingang van een hol van een graafbijtje lijkt. Graven we echter zo'n gaatje uit, dan vinden we een volledig met zand bedekt bolletje. Het zand wordt vastgehouden door een dicht net van dunne bruine haren, dat de buitenzijde bedekt. Op sommige plaatsen vonden we tientallen exemplaren bij elkaar. Vooral de kinderen toonden zich goede speurders. Steeds echter waren de vruchtlichamen zo goed als geheel onder het zand bedolven, terwijl de door

fig. 3. Schem. doorsnede
van *Sepultaria*

gegeven sporematen voor *S. arenosa*. De rest van de beschrijving klopt ook goed. (Beide soorten zijn zeer verward in de literatuur. Misschien vormen van één soort? Red.) Grelet vermeldt tenslotte dat deze soort ook eens op het strand van Hyères in Zuid-Frankrijk is gevonden. Vonden we zowel *Cyathopodium corium* als *Sepultaria arenosa* in grote aantallen in de duinpannen, later vonden we ook verspreide exemplaren, hoogerop in de duinen.

Natuurlijk ontbrak ook *Phallus Hadriani* of *iosmos* niet. Van verscheidene plaatsen werden exemplaren gebracht.

Het merkwaardigste is wel het voorkomen van talrijke ex. van *Psilocybe* (*Psathyrella*) *ammophila* in door helm pas gebonden duintjes aan de westpunt van het eiland, bij het z.g. Rif, waar het constant waait en stuift. De wind zorgt hier voor snelle exsiccaat vorming, want op 1 vers exemplaar vindt men 6 zwarte gedroogde exemplaren.

Op oude helmwortels en tussen het gras vonden we natuurlijk ook de in het binnenland vrij veel voorkomende *Grinipellis stipitarius*.

Opvallend is dat *Agrocybe semiorbicularis* ook in het stuivende zand voorkwam in het zelfde onherbergzame milieu als de bovengenoemde soorten, en dat niet een enkele maal, doch verscheidene keren.

fig. 4.
Gyrodon lividus

Als de mooiste vondst buiten het duingebied is wel *Gyrodon lividus*, de elzenboleet, te beschouwen; gemakkelijk te herkennen aan de dunne buisjeslaag, die heel sterk op de steel afloopt. Komt alleen onder elzen voor. Deze soort vonden we voor het eerst enkele jaren geleden (en dat was de eerste vondst in ons land) in een elzenbosje bij Best (N.Br.). Is ook elders zeldzaam.

Ondanks naarstig speuren in de talloze elzenbosjes in het Vechtplassen-gebied, hebben we deze soort daar nog steeds niet kunnen vinden.

Prachtig waren in de elzenbosjes ook de duizenden exemplaren van het kleine melkzwammetje, *Lactarius obscuratus*, die fel oranje-rood oplichtten tegen de donkere bladlaag. Er is weinig plantengroei in deze bosjes, waarschijnlijk omdat ze zeer lang erg nat zijn. Heel veel stond

er een witte koraalzwam, die we zelfs eens in een heksenkring aantroffen. Zeer talrijk was ook op de bosbodem *Galactinia badia*, de grote bruine bekerzwam. Op gevallen stammen van berk en els troffen we zeer veel jonge exemplaren van *Daldinia concentrica* aan, lichtbruin van kleur en vele aaneengegroeid, maar toch was op doorsnede al duidelijk de concentrische groeiwijze te zien.

Verrassend was tenslotte het voorkomen van talrijke exemplaren van *Russula claroflava* in de berkenbossen langs de duinrand. We zijn zo gewend aan het voorkomen van deze soort in de moerassige omgeving van de vennen, dat we wel even verbaasd waren haar hier aan te treffen. De prachtig chroomgele kleur van de hoed, het grauwordende vlees; de sporenkleur en het milieu onderscheiden deze soort duidelijk van de overige gele *Russula*'s.

Op de oude vlieren in de bosjes in het Oosten van het eiland troffen we uiteraard veel judasoren aan, terwijl op de duindoorns zeer talrijk *Fomes robustus* voorkomt. Duidelijk was bij verscheidene exemplaren te zien, dat het vruchtlichaam in 1954 veel meer gegroeid was dan in 1953 en in 1955. De jaarring was dubbel zo groot, dank zij de vele regen, die in 1954 viel. Het jaar 1956 zal ook wel weer opvallen door een brede jaarring, maar heeft in elk geval gezorgd voor een goede zomerflora.

J. Daams, Radeweg C 5, Oud-Loosdrecht

Literatuur:

Andersson O.: Larger fungi on sandy grass heaths and sand dunes in Scandinavia. *Botaniska Notiser* suppl. vol. 2 : 2, 1950.

MYCOLOGISCH ONDERZOEK „SCHOVENHORST" PUTTEN.

Reeds sinds 1949 wordt de omgeving van Putten mycologisch onderzocht. Aanleiding hiertoe was het feit, dat bij een inventarisatie van de mosflora deze een montane inslag bleek te hebben.

Onderzocht worden nu het „Grote Pinetum" (2,5 ha) van het landgoed de Schovenhorst en een aantal quadraten in Sprielder- en Speulderbos. In het pinetum werden reeds 240 soorten hogere fungi geconstateerd. Uitgangspunt voor dit onderzoek is de „Werkstee", een eenvoudig verblijf voor hen die veldbiologie op en bij de Schovenhorst willen bedrijven.

Belangstellenden kunnen deelnemen aan een werkkampje in de „Werkstee" van 24-30 september. De kosten zijn zeer laag. Ook een week op het eind van oktober is mogelijk. Inlichtingen bij

W.J. Reijnders p/a Werkstee „Schovenhorst" Putten (Gld.)